

J.post ID: 22/102105

DEL TO – MER OM SAKEN

Koordinering av tilrettelagt arbeid i Bærum kommune

Her følger først en beskrivelse av Arba, Kopano og Bærum arbeidssenter, slik de selv beskriver seg. Deretter en utdyping om NAV fylkes rolle samt begrepsforklaring for forkortelser som er brukt i saksfremlegget.

Om Arba

Arba AS er en arbeidsmarkedsbedrift som er 100 % eid av Bærum kommune. Selskapets hovedformål er å gi mennesker mulighet til å få, beholde og utvikle seg gjennom arbeid. Arba er organisert som et konsern hvor Arba AS er morselskap og Arba Inkludering AS er et heleid datterselskap. Aktivitet som mottar støtte fra NAV er organisert i datterselskapet, mens øvrig virksomhet er organisert i morselskapet. Arba AS er en av initiativtakerne til etableringen av Kopano AS – en landsdekkende kjede av tiltaksbedrifter.

Arbas visjon er «jobb for alle – det handler om livskvalitet», og Arba AS driver blant annet grafisk produksjon, bruktbutikk og barnehage hvor det tilbys arbeidstrening i tiltak. Selskapet er også godkjent lærlingebedrift innen barne- og ungdomsarbeid og media grafikk og profileringsdesign. Arba driver tiltaket Ung i Jobb i Sandvika (ca. 100 ungdommer pr. år), som er et lavterskeltilbud for unge i Bærum, med svært gode resultater. Arba tilbyr også ekspertbistand (funksjonsvurdering).

Datterselskapet Arba Inkludering AS ble stiftet 1. november 2017 og organiserer tiltakene VTA (varig tilrettelagt arbeid) og AFT (arbeidsforberedende trening). Opprettelsen av Arba Inkludering skjedde ifm. at det ble innført krav om at virksomheter som arrangerer VTA eller AFT skal være organisert som et aksjeselskap med kommunal/fylkeskommunal aksjemajoritet. Selskapet har i dag 114 VTA-plasser og 129 AFT-plasser. Antall deltakere pr. veileder er 5:1 på VTA og 6:1 på AFT. VTA er finansiert av både stat og kommune, der Bærum kommune har 25 % medfinansiering. AFT er 100 % finansiert av NAV.

Deltakerne på VTA er fast ansatt i bedriften og bidrar til selskapets produksjon av varer og tjenester som montering, pakking og jobbfrukt. I tillegg jobber et arbeidslag på Carpe Diem. VTA-deltakere har også arbeidstrening på internarenaene som er organisert i Arba AS (Miljøstasjonen ISI, bruktbutikk, grafisk og barnehage).

Tiltaket AFT har en varighet på ett år, men varer for Arbas del i gjennomsnitt 9 måneder. Tiltaket kan imidlertid utvides til to år ved behov. Formidling til arbeid eller utdanning er på over 50 % som er NAVs krav. AFT-deltakerne er ikke ansatt i selskapet, men kan ha praksis både internt i Arba eller eksternt hos lokalt næringsliv.

Foruten NAV, som er konsernets største oppdragsgiver, leverer selskapene produkter og tjenester til Bærum kommune og Asker kommune, bedrifter og privatpersoner. Kommunedirektøren opplever å ha opprettet et godt og bærekraftig samarbeid med Arba. Eierutvalget har en klar [strategi](#) for selskapet.

Kopano

Arbeidsmarkedsbedriftene er eksponert for risiko knyttet til endrede nasjonale rammebetingelser. Tilretteleggingsfeltet utfordres av private, kommersielle interesser og sosiale entreprenører som tilbyr nye og relevante tjenester i anbudskonkurranser, og både kommunen og Arba er i stor grad påvirket av for eksempel antall tiltaksplasser som tildeles fra NAV.

Kopano ble etablert da Arba og tre andre ledende arbeidsmarkedsbedrifter i Oslo, Larvik og Molde gikk sammen for å styrke seg i tilretteleggingsmarkedet, og er nå en kjede av 20 av Norges ledende arbeids- og inkluderingsbedrifter, eid av det offentlige. Kopanobedriftene har samlet bred erfaring og høy kompetanse innen arbeidsinkludering, og skaper muligheter ved å knytte tette bånd mellom de som søker jobb og de som trenger arbeidskraft.

I 2022 vil bedriftene i Kopano omsette for 1,5 milliarder kroner, ha over 1200 ansatte og forvalte til sammen ca. 4200 tiltaksplasser. I rapporten fra Oslo Economics anbefales kommunen og Arba å søke muligheter for forbedringer og vurdere om man i større grad kan samarbeide og lære av andre arbeidsmarkedsbedrifter.

For å være relevante og tilgjengelige har Kopano investert og tatt en betydelig posisjon innen digitalisering gjennom karriereportalen, kvalitetssystemer, karriereveiledning og opplæring, alt i tett samarbeid med NAV. Denne satsningen er uavhengig av type tiltak eller behov for tilrettelegging. Satsningen er et stort kvalitetsløft for alle brukere og ansatte.

Forholdet til NAV

Det er NAV fylke som godkjenner tiltaksarrangører av AFT og VTA på vegne av Arbeids- og velferdsetaten. Denne fullmakten kan ikke delegeres til lokale NAV kontor.

For at det skal kunne inngås avtale mellom NAV og tiltaksarrangør om gjennomføring av arbeidsmarkedstiltakene AFT og VTA, må virksomheten være organisert som et aksjeselskap med kommunal eller fylkeskommunal aksjemajoritet. For å bli godkjent som tiltaksarrangør må virksomheten i tillegg oppfylle følgende krav:

- a) Attføring eller varig tilrettelagt arbeid skal være tiltaksarrangørens primære virksomhet
- b) Overskudd skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode
- c) Det skal ikke utbetales utbytte
- d) Virksomheten kan ikke eie eller kontrollere annen forretningsvirksomhet. Begrensningen gjelder ikke etablering og drift av salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter.

Tiltaksarrangør skal levere tjenester i henhold til kravspesifikasjonen for det aktuelle tiltaket. Subsidiert skal ikke forekomme mellom de enkelte tiltakene eller fra attføringsvirksomheten til annen virksomhet. NAV skal kunne kontrollere dette. Tilskudd til arbeidsmarkedstiltak må ses i sammenheng, og eventuelt samordnes, med annen offentlig støtte slik at dobbeltfinansiering unngås.

Se ellers vedlegget *Prinsipper for godkjenning av tiltaksarrangører av AFT/VTA*.

Det er viktig at VTA- og AFT-deltakere får et riktig tilbud fra riktig arbeidsmarkedsbedrift. Oslo economics opplyser at VTA plasser fordeles fra staten med utgangspunkt i antall uføretrygdde i kommunen. Bærum er i storbynettverket lavest hva gjelder uføretrygdde innbyggere, men har høyest prosentandel når det gjelder VTA.

Arba vurderer det selv slik at de samarbeider godt med NAV om AFT og VTA, og understreker at det er viktig å fortsette å utvikle et godt forhold til NAV, samtidig som det er viktig at NAV på sin side er tydelige på hva de forventer at Arba skal levere. Alle nyopprettede VTA-plasser til Bærum kommune legges til Arba.

Kommunedirektøren vil bidra til å videreføre satsingen på flere statlige VTA-plasser ved å opprette ventelister til VTA for å synliggjøre behovet til statlige myndigheter og NAV, og derigjennom sikre at de statlig finansierte plassene prioriteres og ikke står ledige. Spørsmål knyttet til lengde på VTA-løp og rendyrking av AFT og VTA bør diskuteres. Kommunedirektøren vil fremover styrke samarbeidet med Arba for å få dette til.

Om vedtak fra tildelingskontoret

Brukere med vedtak fra tildelingskontoret, får vurdert sitt funksjonsnivå ut ifra en IPLOS-score. Hovedtyngden av brukere ved Bærum arbeidssenter har høy IPLOS-score. Det var i arbeidsmøtene mellom ARBA og kommunen, en hypotese om at brukere ved Arba har lavere IPLOS-score, altså et høyere funksjonsnivå enn ved arbeidssenteret. Dette ble kartlagt i forbindelse med at man ønsket å sammenlikne ressursinnsatsen mellom virksomhetene. Imidlertid kom det frem at det ikke var mulig å gjøre en slik direkte sammenlikning, da NAV kun vurderer den enkelte individuelt utover kravet om uføretrygd. Kommunen har ulike tilbud innenfor tilrettelagt aktivitet og arbeid til alle funksjonsnivåer. Kommunen har også enkelte VTA plasser hos andre leverandører, da særlig tilpasset enkeltbehov. Kommunen kjøper også tilbud fra Aurora verksted <https://aurora-verksted.no/>

Om Bærum arbeidssenter

Bærum arbeidssenter er et kommunalt tjenestested som tilbyr tilrettelagt arbeid for voksne med funksjonsnedsettelse. Alle brukere er i arbeid ved arbeidssentrene på Rud, Wøyen gård og Emma Hjorth, og personalkantinen som holder til i midlertidige lokaler i Eyvind Lyches vei. Det er en forutsetning at arbeidstaker mottar uføretrygd eller er under attføring. Arbeidsledere sikrer at arbeidet tilrettelegges med tanke på arbeidstakers funksjonsnivå.

Arbeidstakerne i Bærum arbeidssenter jobber sammen i grupper for yte tjenester og produsere ulike produkter. I tillegg til å sikre at arbeidstakerne får en god arbeidssituasjon, holder tjenesten fokus på god økonomisk styring og bærekraft. Arbeidstakerne jobber inntil 30 timers uke i full stilling.

Bærum arbeidssenter tilbyr tilrettelagt arbeid innen fagområdene Design-, Tre-, Mat- og Servicefag. De ulike fagområdene skal kunne tilpasses lærekandidatordningen. I fagområdet Design og Tre foregår en kreativ produksjon av produkter innen keramikk, tre og tekstil. Innen Matfag tilbys kurs- og konferansedrift, kantinedrift, catering og møtemat. I servicefag utføres flere oppgaver som innramming, makulering, sikkerhetsletting av data, pakke, søm, frakt/flytting, samt betjening av grøntområder. Lenke: www.vikanda.no.

Bærum arbeidssenter skal gi arbeidstakerne muligheter for egenutvikling, mestring og fremtidige mulige karrierevalg. Med utgangspunkt i arbeidstakernes funksjonsnivå, kan Bærum arbeidssenter vise til gode resultater når det gjelder eksempelvis overgang til ordinært arbeid.

Arbeidsreglementet bygger på vanlige regler og rutiner som gjelder for andre arbeidstakere i

arbeidslivet, blant annet ved at det årlig gjennomføres medarbeidersamtaler der det settes individuelle mål.

Bærum arbeidssenter er egenregileverandør og kundene er derfor primært kommunale tjenestesteder.

Begrepsforkortelser

- VTA = varig tilrettelagt arbeid. VTA er en arbeidsplass som er særlig tilrettelagt for personens arbeidsevne. Tiltaket er forbeholdt personer som mottar uføretrygd, eller ventes å innvilges uføretrygd i nær fremtid, og som har behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging for å kunne være i arbeid. VTA gis uten tidsbegrensning. VTA-plasser tildeles etter vedtak fra NAV, og finansieres ved et fast månedlig statlig tilskudd pr. plass. Kommunen plikter å yte et tilskudd på minst 25 % av det statlige tilskuddet. VTA-plasser er altså i hovedsak statlig finansiert.
- VTAO = varig tilrettelagt arbeid innenfor ordinær virksomhet. VTAO er et arbeidsmarkedstiltak for personer som får uføretrygd. Tiltaket foregår ved at arbeidsgivere ansetter og tilbyr arbeid som bidrar til å utvikle ressurser hos arbeidstakeren gjennom kvalifisering og tilrettelagte arbeidsoppgaver. NAV er ansvarlig for opprettelse og oppfølging. VTAO er statlig finansiert, men med en betydelig lavere sum, da arbeidsgiver tar en del av kostnaden.
- AFT = arbeidsforberedende tiltak. AFT kombinerer kartlegging, opplæring og arbeidstrening eller annen attføringsfaglig innsats, tilpasset deltakerens individuelle behov. Tiltaket retter seg mot personer med nedsatt arbeidsevne, sammensatte bistandsbehov og særlige yrkesmessige forutsetninger. AFT er tidsbegrenset, men mer langvarig enn mange andre arbeidsmarkedstiltak, og er statlig finansiert.